

чів з Інтернетом відкриває необмежені перспективи використання засобів мобільного зв'язку в різних процесах людської діяльності.

WAP і JAVA технології, у застосуванні до мобільних засобів зв'язку, відкрили нові можливості у використуванні цих засобів для управління бізнес-процесами і мобільному доступу до баз даних.

На відміну від відомих інтерактивних методів, які використовують розподілену мережу комп'ютерних центрів або індивідуальних комп'ютерів, мобільна система навчання дозволяє використовувати її в будь-якому географічному просторі. Немає необхідності переносити досить громіздкі пристрої і, що найважливіше, заповнити вільний час при пересуванні в авто, метро і т. д.

Використовування мобільного освітнього середовища, що реалізовує навчально-методичну підтримку навчального процесу, дозволяє доповнити систему навчання, наступними особливостями: мобільність освітнього процесу як з боку студента, так і з боку викладача, індивідуалізація і можливість дістати доступ до необхідної інформації у будь-який час і незалежно від місцезнаходження.

О. В. Суховій, асист.,
кафедра банківської справи

ОСНОВНІ ФОРМИ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ

На сьогоднішній день основними формами педагогічного спілкування в континуумі «викладач — учень» є: монолог, діалог, дискусія, полеміка.

Монолог — форма розмови без орієнтації на співрозмовника. Сума втрат інформації при монологічному повідомленні може досягати 50 %, а в деяких випадках і 80 % від об'єму інформації. Монологічність у спілкуванні виховує людей з малорухливою психікою, низьким творчим потенціалом. Досліди ж показали, що найбільш ефективною формою спілкування є діалог.

Діалог являє собою вільне володіння мовою, чутливість до невербальних сигналів, здатність відрізнати щирі відповіді від ухиль-

них. В основі діалогу — вміння давати питання собі та іншим. Замість того, щоб промовляти безапеляційні монологи, більш ефективним є перетворення своєї ідеї у форму питань, апробувати її в бесідах зі студентами. Вже сам факт питання демонструє бажання приймати участь у спілкуванні, забезпечує його подальше поглиблення.

Для того, щоб виник діалог, педагог повинен створити певні умови. В діалогічних відносинах існують дві форми діалогу: внутрішній та зовнішній.

Для створення ситуацій для *внутрішнього діалогу* можна проектувати ситуаційні задачі наступного характеру: вибір розв'язку з альтернатив; розв'язок проблемних ситуацій; пошук суджень відносно певного факту чи явища; розв'язок задач невизначеного характеру (не мають однозначного розв'язку); висунення гіпотез і здогадів.

Для створення умов *зовнішнього діалогу* проектуються: — питальний образ мислення; обмін думками, ідеями, позиціями; дискусії; колективна генерація ідей, вислуховування опонентських доказів; напівфункціональний аналіз ідей та гіпотез; творчі майстерні.

Для стимулювання *зовнішнього діалогу* наперед пропонуються для кожного з учасників: протиріччя; можливість оцінки; можливість задання питань; можливість вираження своєї точки зору.

Проектування діалогічного спілкування має на меті відкритість, якщо викладач не займає відкритої позиції, діалог порушується і носить штучний характер, виникає неузгодженість форми і внутрішнього змісту спілкування.

Дискусією називають таку публічну спірність, ціллю якої є співставлення різних точок зору, пошук, виявлення істинної думки, знаходження вірного розв'язку спірного питання. Дискусія вважається ефективним способом ствердження, так як її учасники самостійно приходять до того чи іншого висновку. Спеціальне питання обговорюється в певному порядку, у відповідності регламенту, але за звичай дискусія не вирішує спірні питання і не схиляє аудиторію до якого-небудь єдиного розв'язку та дії.

Полеміка являє собою обмін думками з якої-небудь певної теми, де кожен учасник оговорює свою точку зору. Учасники розмови задають один одному питання, щоб дізнатись точку зору співбесідника чи прояснити незрозумілі моменти обговорення. Ця форма спілкування особливо ефективна в тому випадку, коли виникає необхідність пояснити яке-небудь питання, чи висвітлити проблему.